

26.06.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**26 Haziran 2024
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

26 Haziran 2024 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİK

— Motorlu Araçlar ve Römorkları ile Bunlar İçin Tasarlanan Aksam, Sistem ve Ayrı Teknik Ünitelerin Genel Güvenliği ve Korunmasız Karayolu Kullanıcılarının ve Yolcuların Korunması ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/2019/2144)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Qnbpay Ödeme Hizmetleri A.Ş.’ye Ödeme Kuruluşu Olarak Faaliyet Göstermek Üzere Faaliyet İzni Verilmesine İlişkin Karar
- SBM Elektronik Para ve Ödeme Kuruluşu A.Ş.’ye Elektronik Para Kuruluşu Olarak Faaliyet Göstermek Üzere Faaliyet İzni Verilmesine İlişkin Karar

TMO duyurdu: Hububat alım bedelleri hesaplara aktarıldı

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), hububat alım bedellerinin bugün itibarıyla üreticilerin hesaplarına aktarıldığını bildirdi.

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) sosyal medya hesabından yapılan açıklamada, hububat alım ödemelerine ilişkin bilgi verildi.

Açıklamada, "31 Mayıs 2024'e kadar TMO'ya teslim edilen ürünlerin ödemeleri bugün itibarıyla üretici hesaplarına aktarılmıştır. Hayırlı ve bereketli olsun." ifadelerine yer verildi.

2024 mahsulü hububat alım fiyatları (2. gruplar için) ton başına makarnalık buğdayda 10 bin lira, ekmeklik buğdayda 9 bin 250 lira, arpada 7 bin 250 lira olarak belirlenmişti.

PKK hedefindeki valiye büyük ayıp: 'Hakkımızı helal etmiyoruz' dediler

Terör örgütü PKK'nın neden olduğu Hendek Operasyonları döneminde Şırnak Valiliği yapan ve bu sebeple PKK'nın hedefinde olan Diyarbakır Valisi Ali İhsan Su, yaş haddinden dolayı emekliye ayrıldı. Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mehmet Kaya'nın sözleri tepki çekti.

Diyarbakır, Vali Ali İhsan Su'nun emeklilik kararının ardından Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası'nın (DTSO) yaptığı açıklamayı konuşuyor. DTSO'dan yapılan paylaşımda "**Diyarbakır Valisi** Ali İhsan Su'nun Diyarbakır halkına yönelik yaptığı helallik çağrısına cevabımız ektedir" notuyla paylaşılan yazıda "Sayın Vali hakkımızı helal etmiyoruz. Sizi Allaha havale ediyoruz" denildi.

Açıklamada bir önceki Diyarbakır Valisi, şimdinin İçişleri Bakan Yardımcısı Münir Karaloğlu ile AKP'li Mehdi Eker övülürken Ali İhsan Su'nun yapması gereken işleri yapmadığı savunuldu.

🔄 Mehmet Kaya gönderiyi yeniden yayınladı

DTSO @DiyarTSO · 5s

...

Diyarbakır Valisi Ali İhsan Su'nun Diyarbakır halkına yönelik yaptığı helallik çağrısına cevabımız ektedir.

SAYIN VALİ HAKKIMIZI HELAL ETMİYORUZ!

- Sizden önceki İl Valisi'yle taşınmalarında mutabık kaldığımız, 1. 2. ve 3. Küçük Sanayi Sitelerinin (KSS) il dışına taşınma projesinin arsa tahsisini keyfî bir şekilde engelleyip, Sanayi Sitelerinin kent dışına taşınmasını engellediğiniz için,
- 2021 yılında büyük emeklerle tapusu alınan Karacadağ Organize Sanayi Bölgesi'nin arsalarının dağıtımını engelleyip, ilimize gelecek olan yatırımcıları engellediğiniz için,
- Türkiye'nin en fazla Coğrafi İşaret Tescilli alan ve Mehdi Eker Bakanımız ile sizden önceki İl Valisi'nin de katkı sunduğu Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası'na tahsis edilen Gastro İnovasyon Merkezi'ni kapatmaya çalıştığınız için,
- İlimizin trafik sorununu büyük oranda ortadan kaldıracak olan ve Bakanlığın ödenek ayırmış olmasına rağmen Hafif Raylı Sistem Projesini başlatmadığınız için,
- Türkiye'nin ve bölgenin fuarlar konusunda merkezi olan Diyarbakır'da yeni fuar merkezinin yapılmasını engellediğiniz için,
- Sivil Toplum Örgütleri işbirliğinde başlatılan Lojistik Köy Merkezi Projesi 2024 sonunda bitmesi gerekirken henüz yüzde 5'inin yapılmasına göz yumduğunuz için,
- İlçelerimizde kurmak istediğimiz Küçük Sanayi Sitelerine (KSS) engel olduğunuz için,
- Kentteki meslek odalarının depremde sonra defalarca yaptığı uyarılara rağmen, çadır kenti Dicle Nehri kenarında kurduğunuz ve ilk yağmurda sökerek ülke kaynağını heba ettiğiniz için,
- Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'ne ait Organize Sanayi Bölgesi hisselerini YİKOB'a devrederek, sanayicilerin belediyeden hizmet almasını engellediğiniz için,
- İlimizin güzide takımı Amedspor'a destek vermediğiniz gibi engelli takım ve altyapının belediyeden aldığı destekleri kestiniz ve Amedspor'un desteklere ulaşmasını engellediğiniz için,
- Bu engellemeler dışında kentin gelişimine yönelik Valilik ve Büyükşehir Belediyesinin yapması gerekenleri yapmadığınız için ,

HAKKIMIZI HELAL ETMİYORUZ

SİZİ ALLAH' A HAVALE EDİYORUZ

💬 41

🔄 287

❤️ 928

📊 98 B

🔖 ⬆️

PKK'NIN HEDEFİNDEKİ VALİ

Daha önce "800'e yakın insanın terör örgütleriyle temas ettiği söyleniyor. Birçoğu gözaltına alındı, haklarında dava açıldı, şirketlerine kayyum atandı. Bölgede iş yaparken temas ettiği yerel yönetimleri bir anda 'terör örgütü' tanımlamasına sokarsanız, iş insanları durmak zorunda kalıyor" sözleriyle gündeme gelen Mehmet Kaya'nın, PKK ile cesur bir şekilde mücadele eden Vali Su'ya yönelik sözleri Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nce (**TOBB**) nasıl karşılanacağı ise merak konusu oldu. Terör örgütü PKK'nın şehirlerde kan kusturduğu günlerde, Hendek Operasyonu zamanında Şırnak Valiliği yapan Ali İhsan Su, o dönem PKK'ya büyük bir darbe vurdu. Vali Su, PKK'nın hedefindeki valilerin en başında yer alıyor.

"HAFIZA ODASI" SERGİSİNDE TERÖRDEN ÖLENLERE YER VERİLMEDİ

Diyarbakır Ticaret Odası Başkanı Hüseyin Kaya, açtığı bir sergiyle 2021'de gündem oldu. Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası'nın (DTSO) ev sahipliğinde düzenlenen "Hafıza Odası" sergisinde hayatını kaybeden insanlara yer verilirken PKK'nın katlettiği vatandaşlara, Aybüke Öğretmen'e, Kaymakam Muhammet Fatih Safitürk'e yer verilmemesi o dönem çok konuşuldu. Eleştirilere o dönem DTSO Başkanı Mehmet Kaya cevap verdi. Kaya, Ahmet Güneştekin'in "Hafıza Odası" sergisinin kendilerini çok mutlu ettiğini ve önemsediklerini belirterek eleştirilere set çekti.

VALİ SU'NUN MESAJI

Vali Ali İhsan Su, yayınladığı veda mesajında özetle şu ifadelere yer verdi:

"18 Mayıs 2022'den beri yürütmekte olduğum **Diyarbakır Valiliği** görevinden 25 Haziran 2024 tarihi itibarıyla yaş haddinden emekliye ayrılıyorum. 12.500 yıldır kesintisiz yaşamın devam ettiği ve 33 farklı medeniyete ev sahipliği yapmış kadim şehir Diyarbakır'da görev yapmaktan ve siz değerli halkımıza hizmet etmekten büyük bir memnuniyet ve onur duydum. Görev süremiz boyunca Diyarbakır'ı her alanda daha da ileriye taşımak için hep birlikte çaba sarf ettik.

Bu süre zarfında her konuda desteğini esirgemeyen başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere İçişleri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya ve tüm sayın bakanlarımıza, sayın milletvekillerimize, askeri ve adli teşkilatlarımızın değerli mensuplarına, üniversitemize, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli yöneticilerine ve personeline, vali yardımcılarımız ve kaymakamlarımıza, güvenlik kuvvetlerimize, muhtarlarımıza, meslek odalarımıza ve sivil toplum kuruluşlarımıza, basın mensuplarımıza ve tüm Diyarbakırlı hemşerilerime en derin şükran, sevgi ve saygılarımla arzı veda ediyorum. Allah'a emanet olunuz."

ALİ İHSAN SU KİMDİR

Ali İhsan Su, 1959 yılında Konya'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini burada tamamladıktan sonra, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun oldu. Eğitim hayatını başarıyla tamamlayan Su, kamu yönetimi alanında yüksek lisans yaptı.

Ali İhsan Su, kariyerine 1985 yılında kaymakam adayı olarak başladı. Çeşitli ilçelerde kaymakamlık görevlerinde bulundu. Ardından, İçişleri Bakanlığı'nda çeşitli kademelerde görev aldı. Görev yaptığı yerlerde, vatandaşların yaşam standartlarını yükseltmeye yönelik pek çok proje ve çalışmaya imza attı.

VALİLİK GÖREVLER

Gümüşhane Valiliği: Ali İhsan Su, 2011 yılında Gümüşhane Valisi olarak atandı.

Şırnak Valiliği: 2015 yılında Şırnak Valisi olarak görev yapmaya başlayan Su, özellikle terörle mücadele konusunda önemli adımlar attı ve bölgenin güvenliği için çeşitli projeler geliştirdi.

Mersin Valiliği: 2017 yılında Mersin Valisi olarak atandı. Burada da başarılı çalışmalara imza attı ve Mersin'in ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkı sağladı.

Diyarbakır Valiliği: Ali İhsan Su, 2022 yılında Diyarbakır Valisi olarak atandı ve 25 Haziran 2024 tarihine kadar bu görevde bulundu.

Devler liginin yükselen yıldızı; Ankara

İstanbul Sanayi Odası'nın her yıl geleneksel olarak açıkladığı 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesi, sanayinin Anadolu'ya taşındığını gözler önüne seriyor. İstanbul kan kaybederken, Anadolu'nun en çok yıldızı parlayan kentlerinden biri yüksek teknolojlili ihracatı ile dikkat çeken başkent Ankara oldu.

Handan Sema CEYLAN

Türkiye'de sanayi şirketlerinin devler liginde Anadolu etkinliğini artırmaya devam ediyor. İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından her yıl açıklanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinin 2023 sonuçlarına göre en iyi performansı açık ara Ankara gösterdi. 10 yıl önce açıklanan 2014 verilerine göre Ankara'dan 26 firma devler liginde bulunuyordu. Geçen 10 yılda kent 11 yeni firmayı daha devler ligine yükseltti. Böylece geçen 10 yılda firma oranını yüzde 37,04 artırmış oldu. EKONOMİ, şehir şehir İSO 500'de kentlerin performansını değerlendirdi. Değerlendirme İSO'nun da kriter olarak belirlediği, hangi firmanın hangi kentteki odaya bağlı olması kriter alındı.

Ankara'nın ardından listede yıldızı parlayan bir başka İç Anadolu kenti de Konya oldu. 2022 verilerine göre Konya'nın 7 firması yer alırken, bu yıl açıklanan veride sayı 10. Listede son 10 yıllık değişime göre İstanbul'dan sanayi kuruluşlarının merkezleri hızla taşınmaya devam ediyor. 2014 verilerine göre İstanbul'dan 189 firma listede yer

alırken bu rakam son verilerde 152'ye kadar geriledi. Böylece İstanbul geçen 10 yıl içinde yüzde 19,58 kan kaybetmiş oldu.

Geçen yıl 6 Şubat'ta Türkiye'yi yasa boğan Kahramanmaraş merkezli depremler, deprem kentlerinden en çok merkez üs Maraş'ı etkiledi. 2022 verilerine göre 10 firması ile listede yer alan kentin, son açıklanan verilere göre firma sayısı 6'ya geriledi. Ancak diğer deprem kentlerinde firmaların sıralamaları gerilese de şirket sayısında düşüş tabir yerindeyse teğet geçti. 2023 verilerine göre firma sayısı gerileyen diğer kentler; Amasya, Eskişehir, Kayseri, Kocaeli ve İstanbul oldu. Kayseri, listenin en çok kan kaybeden şehri olarak dikkat çekti.

Kent 17 firmadan 10 firmaya geriledi. Ancak bu gerilemede, bazı firmaların TMSF'ye geçmesi sonucunda bu firmaların kamu firması olarak görülmesi sebep oldu.

Anadolu'daki Oda ve Borsa Başkanları küresel krize vurgu yaptı Zeki Kıvanç/Adana SO Başkanı- "Bireysel performanslar arttı"

Tüm dünya ve ülkemiz açısından zorlu geçen 2023 yılında özellikle bölge olarak ardı ardına yaşadığımız asrın felaketinin etkisi, sanayi sektörüne de yansıdı. 2022'de 14 firmanın üretimden net satışları toplam 67,3 milyar TL iken, 2023'te 11 firma 82,6 milyar TL'ye ulaşmış. Firma sayısı azalmasına rağmen, toplam net satış miktarı artmış. 2023'de listede yer alan firmaların her birinin ortalama satışlarının 2022'ye göre önemli ölçüde arttığı görülüyor. Ortalama net satışlarda yaklaşık yüzde 56'lık bir artış söz konusu. Bu artış, firmaların bireysel performanslarının iyileştiğini gösteriyor.

Ekonomi Koordinasyon Kurulu: 'Enflasyon yılın ikinci yarısında gerileyecek'

Anadolu Ajansı (AA)

Ekonomi Koordinasyon Kurulu, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz başkanlığında toplandı. Toplantı sonrası yapılan yazılı açıklamada enflasyonun gerilemesine ilişkin tarih verildi. Açıklamada, "Haziran ayı ile birlikte dezenflasyon süreci başlayacak ve yılın ikinci yarısında yıllık enflasyon hızla gerileyecektir." denildi.

Ekonomi Koordinasyon Kurulu (EKK), Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz başkanlığında bir araya geldi.

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki toplantıya, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, AK Parti TBMM Grup Başkanı Abdullah Güler, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Nihat Zeybekçi, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanı İbrahim Şenel, Merkez Bankası Başkanı Fatih Karahan, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı Şahap Kavcıoğlu, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı Raci Kaya, Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Alparslan Çakar, İklim Değişikliği Başkanı Halil Hasar ile ilgili kurum ve kuruluşların temsilcileri katıldı.

Ekonomi programının ilk yılını geride bırakırken, şu ana kadar elde edilen kazanımların, doğru yolda ilerlendiğini gösterdiği bildirilen açıklamada, "Bu süreçte daha dengeli bir büyümeye doğru yol alırken istihdam tarihi yüksek seviyelere ulaşmış, işsizlik oranı düşmeye devam ederek tek haneli seviyelerde seyretmiştir. Cari açık önemli ölçüde azalırken, rezervlerimiz güçlenmiş ve ülke risk primimizde önemli gerileme yaşanmıştır." ifadelerine yer verildi.

"HAZİRAN AYI İLE BİRLİKTE DEZENFLASYON SÜRECİ BAŞLAYACAK VE YILIN İKİNCİ YARISINDA YILLIK ENFLASYON HIZLA GERİLEYECEK"

Kalıcı refah artışına ulaşmak ve yatırım ortamını daha da iyileştirmek için fiyat istikrarını sağlamanın temel öncelik olduğu belirtilen açıklamada, şunlar kaydedildi:

"Haziran ayı ile birlikte dezenflasyon süreci başlayacak ve yılın ikinci yarısında yıllık enflasyon hızla gerileyecektir. Piyasadaki enflasyon beklentileri de bunu teyit eder niteliktedir. Uygulamaya aldığımız kamuda tasarruf ve verimlilik paketiyle daha da güçlendireceğimiz mali disiplin, dezenflasyon sürecine destek olmaya devam edecektir. On İkinci Kalkınma Planı'nın odağında yer alan yeşil ve dijital dönüşüm çalışmalarımızı hızlandırıyoruz. İkiz dönüşümü sağlamak amacıyla yeni sanayi politikalarını hayata geçiriyoruz. Nitelikli yatırımlara ve yüksek teknoloji ürün ihracatına sağladığımız desteklerle katma değerli üretimi ve verimliliği artırmayı sürdüreceğiz."

TOPLANTIDA ELE ALINAN KONULAR

Açıklamada, toplantıda Türkiye'nin uluslararası rekabet gücünü korunması ve güçlendirilmesi amacıyla kurulacak Ulusal Emisyon Ticaret Sistemi ve Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması kapsamında sanayide yeşil dönüşümü gerçekleştirmeye yönelik yürütülen çalışmaların istişare edildiği bildirildi.

Katma değeri yüksek, ihracat potansiyelini artıracak ve cari işlemler dengesinde sürdürülebilir iyileşmeyi sağlayacak yatırımlara yönelik olarak yeniden yapılandırılan Yatırım Taahhütlü Avans Kredileri'nde (YTAK) durumun değerlendirildiği belirtilen açıklamada, aktif sanayi politikalarının önemli bir bileşeni olan YTAK süreçlerinin hızlandırılmasının kararlaştırıldığı kaydedildi.

Toplantıda istihdam teşviklerine yönelik etki analizi çalışmasının kurul üyeleriyle paylaşıldığı, gelecek dönemde teşviklerin gözden geçirilerek sistemin etkinliğinin artırılmasına yönelik atılması gereken adımların ele alındığı ifade edilen açıklamada, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası öncülüğünde yürütülen "Dijital Türk Lirası Projesi" ile bankalara verilmesi öngörülen "Toplumsal Yatırım Notu" çalışmalarında geline son durumun da toplantıda gözden geçirildiği vurgulandı.

Asgari ücrete ara zam yapılacak mı?

AK Parti'den net açıklama

SON DAKİKA HABERİ... Her ne kadar ekonomi yönetimi asgari ücrete ara zam yapılmayacağını aylardır söylese de kamuoyunda yine de zam beklentisi hakimdi. AK Parti'den asgari ücrete ara zam olup olmayacağı ile ilgili açıklama geldi. Milyonların merak ettiği soru yanıt buldu.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Hamza Dağ, CNN Türk yayınında gündeme ilişkin açıklamalarda bulundu.

AK Parti'de değişim süreci

AK Parti'deki değişim sürecine ilişkin konuşan Hamza Dağ, "Bayramdan önce istifa süreci oldu. Sahadaki değerlendirmelerle 7 tane daha il başkanı değişti. Seçimlerden sonra değerlendirme çalışmalarımız devam ediyor. İl il ilçe ilçe çalışmalarımız sürüyor. AK Parti hem kendi içinde hem de ülkede sonuna kadar göstermiş bir parti" dedi.

Tartışmalı sokak hayvanları yasası

Tartışmalı sokak hayvanları yasa tasarısı ile ilgili de konuşan Dağ, konuyla ilgili son bir toplantının daha yapılacağını belirtti. Dağ, "Çözüm konusunda değişik fikirler var. Biz bu sorunun çözümü konusunda adımlar atacağız. İnce eleyip sık dokuyoruz. Her kesimin görüşüne önem veriyoruz" şeklinde konuştu.

Yeni vergi düzenlemesi

Yeni vergi düzenlemesine ilişkin son bilgileri aktaran Hamza Dağ, "Yansıyan bilgileri bakanlık yalanlıyor. Burada da çok somutlaşan bir şey yok. Yurt dışı harç pusuluyla ilgili çalışmaların devam ettiği bana söylendi. Doğrudan vergileri artıracak bir düzenleme sürecine gitmemiz gerekiyor. Bir reform noktasında bazı adımlar atılacak. Milletimiz müsterih olsun. Ekonomi yönetimimiz ne yaptığını biliyor. Orta Vadeli Program çerçesinde süreç yürütülüyor" ifadelerini kullandı.

Asgari ücrete ara zam yapılacak mı?

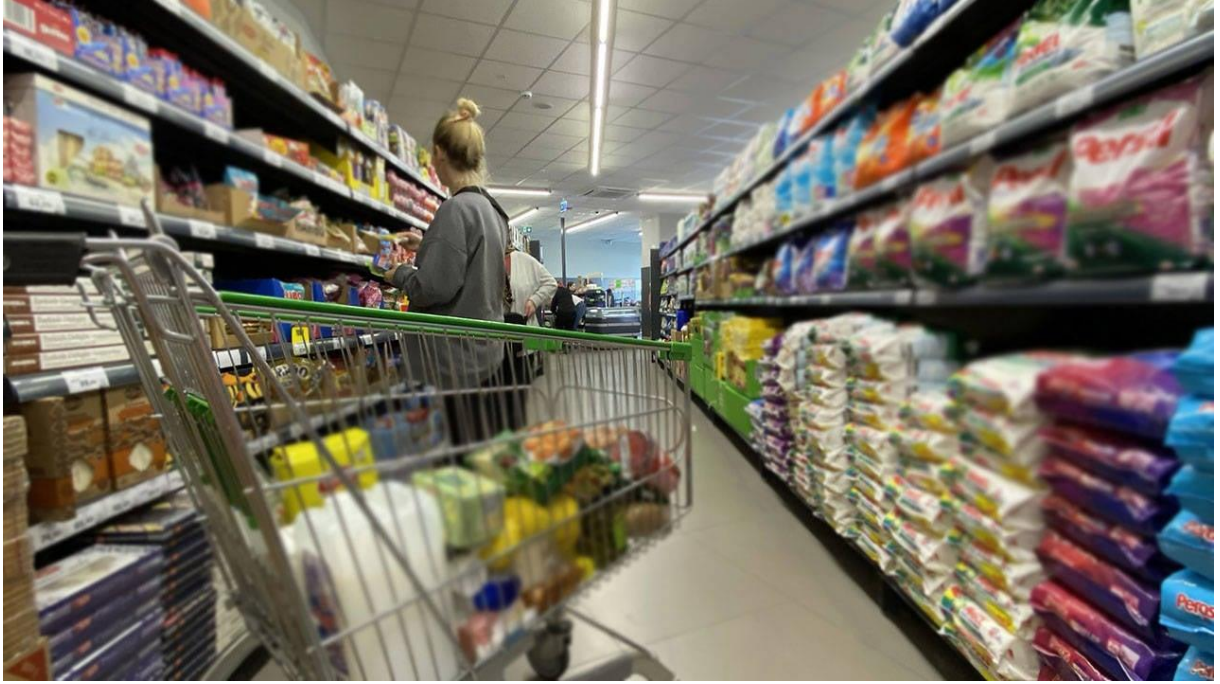
Asgari ücrete ara zam yapıp yapılmayacağı sorusuna da yanıt veren Dağ, "Burada artık esas mücadelemiz enflasyonu düşürmek noktasında. Haziran'dan itibaren de enflasyondaki düşüşü görmeye başlayacağız. Temmuz ayında asgari ücretle ilgili bir sürecin olmayacağını söyleyebilirim" dedi.

Siyasette normalleşme süreci

Siyasetteki normalleşme sürecine ilişkin değerlendirmelerde bulunan Hamza Dağ, "Birileri ev ödevi verecek biz de yapacak değiliz. Müzakere etmezseniz çözemezsiniz. Biz diyalog noktasında bir şeye bugün de açık olduk, daha önce de açıldık. Diyalog sürecinden Kılıçdaroğlu rahatsızdı. Bizim ittifakımız bellidir. Masa üstünde ayrı üstünde farklı altında farklı değildir. Bu ittifak sadece seçim kazanmak için değil bu ülkenin ve coğrafyadaki süreçlerde duruş koymaktadır" ifadelerini kullandı.

Bin lira borç verecek eş dost da kalmadı

Geçmişte ev, otomobil alımında kullanılan krediye başvurulurken yüksek faize rağmen market alışverişi de borçla yapılıyor. KMH kullananların sayısı 29 milyonu aştı, borç miktarı yüzde 122'ye kadar yükseldi.

BirGün / ANKARA

Yüksek enflasyonun ezdiği geniş halk kesimleri, borçlanarak yaşamını sürdürmeye çalışıyor. Kredi kartı borçları hızla yükseliyor. Kredi kartını borcu, başka bir borçla kapatılmaya çalışılıyor. Başvurulan bir başka yöntem ise (KMH) Kredili mevduat hesabı.

Mart ayında yapılan düzenleme ile kredi kartı nakit avans çekimlerinde faiz oranı yüzde 4,42'den yüzde 5'e yükseltildi, KMH faizi de yüzde 5 oldu.

Gecikme faizi ise yüzde 5,30 seviyesinde uygulanıyor. Bunlara Banka Sigorta Muamele Vergisi (BSMV) ve Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) da eklenince faiz oranı daha da artıyor.

ORTALAMA BORÇ 8 BİN 346 TL

KMH'den 5 bin TL çeken birisi 7 günlük kullanımı süresi sonunda KKDF ve BSMV'nin eklenmesiyle geri ödenmesi gereken tutar 5 bin 75,83 TL oluyor. Haftalık kullanımda düşük görünen faiz tutarı aylık kullanımda ciddi fark yaratıyor. 5 bin TL'nin 30 günlük

kullanım süresince KKDF ve BSMV tutarı 75 TL, faiz tutarı ise 250 TL'ye ulaşıyor. 30 günün sonunda 5 bin 325 TL geri ödeme yapılıyor.

Bu tabloya rağmen KMH kullanımı sürekli artıyor. Üstelik kullanım miktarı tıpkı kredi kartında olduğu gibi küçük meblağlar. Verilere göre son bir yılda KMH borçları yüzde 122,19 oranında arttı. Kullanıcı sayısı ise 29,2 milyonu buldu. BDDK'nin verilerine göre faiz artışlarının başladığı Haziran 2023'te 117,3 milyar TL olan borç tutarı yüzde 122,9 oranında artarak 260,7 milyar TL'ye fırladı.

Risk Merkezi'nin verilerine göre Nisan 2024 itibarıyla 29,2 milyon kişi kredili mevduat hesabı kullanıyor. KMH kullananların sayısı bir yılda bir buçuk milyon kişi arttı. Kullanıcı başına düşen ortalama borç tutarı ise geçen yılın aynı ayına göre yaklaşık iki katı artarak 8 bin 346 TL'ye çıktı.

KMH kullanımı artış gösterdi

Haziran 2023	117,3 milyar TL
Nisan 2024	260,7 milyar TL
Yüzde 122,9 artış	
Nisan 2024 KMH'yi kullanan kişi sayısı	29,2 milyon
Nisan 2024 kişi başı KMH borç ort.	8 bin 346 TL

KKM'den çıkış sürüyor

Kur korumalı mevduatlarda bayram öncesi haftada 29,6 milyar TL'lik gerileme yaşandı.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Kur Korumalı Mevduat'ın (KKM) bilançosunu açıkladı.

BDDK verilerine göre 14 Haziran haftasında KKM'den 29 milyar 582 milyon liralık çıkış yaşandı. Toplam KKM mevduatı 2 trilyon 98 milyar 146 milyondan, 2 trilyon 68 milyar 563 milyon TL'ye geriledi.

Özgür Özel'den Bakan Şimşek açıklaması: Öyle yağma yok demeye gittik

CHP lideri Özgür Özel Grup Toplantısında, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'le CHP'nin görüşmesine ilişkin "Siyaset hem müzakere hem mücadele işi. Bu krizin müsebbibi toplumun kırılğan kesimleri değil" dedi. Özel ayrıca 30 Haziran'da Kocaeli'nde miting yapacaklarını da duyurdu.

CHP Genel Başkanı Özgür Özel partisinin grup toplantısında açıklamalarda bulundu.

Diyarbakır ve Mardin yangını

Özel'in açıklamalarından öne çıkanlar şöyle:

"Geçtiğimiz hafta Diyarbakır ve Mardin'de 15 bin hektar alan yandı ve 15 vatandaşımızı kaybettik. Heyetimiz acılı ailelerin yanındaydı, taziye bulundular. En kısa zamanda ben de taziye için gitmeyi planlıyorum. İçişleri Bakanlığı'nın doğru söylemediği, meselenin bir anız yangınından kaynaklanmadığı ortaya çıktı. Çok sayıda rapor DEDAŞ'ın inanılmaz ihmallerini anlatıyor. DEDAŞ bölgenin en çok şikayet edilen kurumudur. En çok Urfa'da şikayet ediliyor. Urfa'yı kavurucu sıcakta elektriksiz dolayısıyla susuz bırakıyor. Diyaliz, solunum cihazlarına bağlı insanların hayatı tehlike altında. Düşük yüksek voltaj nedeniyle aletler bozuluyor, tazminat talepleri kabul edilmiyor. Bu özelleştirmeler yapılırken karşı oylarımızı, raporlarımızı

dinlemediler. Tam da bunu söyledik. Elektrik yaşam hakkıdır, böyle stratejik bir alanı özelleştirmeyin, dedik. Şimdi orman yangınına bakın 15 can DEDAŞ'ın ihmalinden kaynaklanıyor. Bütün itirazlara rağmen iyileştirme yapılmadığı gibi dezenformasyon yapılıyor. Kaçak kullanılıyor da ondan oluyor diyorlar. Kaçak kullanan varsa ona yapılacak başkadır. Meclis açılır açılmaz ilk iş orman yangınları konusunda araştırma önergesi verdik. Yangınlar tüm yönleriyle araştırılmalı.

Tasarruf paketi

Açıkladı tasarrufun tümünü yapsalar 100 milyar TL yani bu yılın bütçesinin yüzde 1'i bile değil. Ama emekçinin servisini kaldıralım, öğretmen atamayalım, emekliye, asgari ücrete zam vermeyelim diyorlar. Daha 1 ay geçti temsil ve ağırlama gideri 7 kat, 350 milyon TL artmış. Haberleşme gideri bir ayda 150 milyon TL artmış. İkisinin toplamı yarım milyar. Yani 100 milyar tasarruf edecek olanlar 2 kalemde yarım milyar israf etmiş. Araç kirama, kamu binası kiralama giderleri azalmamış artmış. Geçen sene Merkez Bankası 800 milyar TL zarar etti, KKM'ye 1.2 trilyon verdiler, Kamu özel işletmelerine 3 yılda 675 milyon ödeyecekler. Bütçeden faize 1.3 trilyon ödenecek. Yoksullaşan vatandaş zenginleşen yandaş.

6 Şubat depremi

6 Şubat depreminin üzerinden 16 ay geçti. Bir arpa boyu yol alınmadığını, hayatın konteyner, çadır ya da göç edilen yakınların yanında sürdüğünü ama kimsenin yüzünün gülmediğini söylemeliyim. 1 yılda 650 bin konut sözü verenler 1,5 yılda 79 bin konut yaptılar. Sözlerinin yüzde 12'sini tuttular, önemli bir kısmı köy evi. Malatya'daki ortalama yüzde 6,7. Bu sıcakta çadırda, konternerde sağlık sorunlarıyla karşı karşıyalar. 3 ayda bütün şehirlerde sadece 2500 konut teslim ettiler. Bütün ilgili odalar, muhalefet partiler bu yöntemle bu konutlar olmaz demişti. Bu ay kira yardımı da bitiyor. Uzatmayı da düşünmüyorlar. Bu konuda hem sağduyulu, meseleyi bir siyasi çekişme haline getirmeden hızla bir çözüm bekliyoruz. Gerekli öneride bulunacağız. Ne halleri varsa görsün diyorlarsa bilsinler ki deprem bölgesindeki kimse sahipsiz değildir. Deprem bölgesinde en önemli itiraz belirsizlik. Az hasarlı konutlara 'yap geç' diyorlar. Borç harç yapınca 'rezerv alan ilan edildi' diyorlar onu da alıyorlar. Orta hasarlı evlere yıkılacak dediler, gittim kapıyı pencereleri söktüm sattım harçlık yaptım, şimdi diyorlar ki oturun, evde bir şey kalmadı. Bu belirsizlik olacak iş değil. Bu iki mesele çözülmeli. Kiracılar hak sahibi sayılmadığı için yeni konutlardan yararlanamıyor.

Kiralar

Eurostat verilerine göre Türkiye kira artışlarında Avrupa birincisi oldu. İkinci Macaristan. Pandemi, kriz, enflasyon her yerde oldu. Herkes tedbir aldı, bizimkiler almadı. Geçen sene yüzde 125. Avrupa'da en yüksek 12 Türkiye'de 125. Kira artışına tavan koyan tek ülke biziz. AB ülkeleri yüzde 3'te tutmuş. Bir de birileri yönü batıdan çeviriyor.

Şimdi de ev kirasına yüzde 20 stopaj getiriyorlar. Her ev sahibi olan zengin değil artık. Nerde görülmüş stopajı ev sahibinin verdiği. Ev kiralarna yansmazsa gelin bana sorun. Kim nereye vergi getiriyorsa aslından garibanın sırtına yüklüyor.

Mehmet Şimşek görüşmesi

Memleketi 22 yıldır yönetenler batırmaktan beter etmişler, hala yalan yanlış işlerde ısrar ediyorlar. Ana muhalefet partisi gel ben sana anlatayım deyince,' ortak program mı çalışacaklar' diyorlar. Dün müstakbel ekonomi bakanımız Yalçın Karatepe, zengine rasyonel vatandaşa irrasyonel politikacıların uygulayıcısı Mehmet Şimşek'le görüştüler. Siyaset hem müzakere hem mücadele işi. Bu krizin müsebbibi toplumun kırılgan kesimleri değil. Bu krizi onlar yaratmadı. Bu krizi bütün dünya yönetirken yönetmeyen anlayış, yoksuldan zengine kar aktaranlar, bilerek enflasyonist ortam yaratanlar, seçim ekonomisi uygulayanlar, Ecevit'ten yüzde 29 enflasyonla alıp yüzde 100'lere çıkaranlar yarattı. Emekliler, emekçiler, esnaf kemer sıkacak, senin yandaşlar bir düğme daha açacak, öyle yağma yok demeye gittik. Emekliye 10 bin TL maaş olmaz 25 bin TL olsun demeye gittik. Önce asgari ücret yapın biz gelince 1,5 asgari ücret yapacağız dedik. Geldiklerinde 2 koç alıyordu emekliler, şimdi 2 emekli 1 kurban kesemiyor.

Asgari ücret

Asgari ücret 10 bin 2 lira. Verildiğinden beri yüzde 25 eridi. Gerçek gıda enflasyonu, asgari ücret yüzde 41 eridi. Açlık sınırının altında. Karatepe'nin 'bir değişiklik iradesi görmüyorum' dediği asgari ücrete zam yapmayacaklarına niyetlenmeleridir. Bu insanları açlığa sürüklemenize izin vermeyeceğiz.

Tarım meselesinde taban fiyatlar mutlaka düzenlenmeli. Kredi kartlarının yüksek faiz oranları acilen düşürülmeli. Faizden alınan yüzde 30 vergi sıfırlanmalı. Çiftçi ve esnafın faizleri bir kereye mahsus silinmeli.

Bir de makro önerimiz var; vergide adalet istiyoruz. Çok kazananın çok, az kazananın az vergi vermesini istiyoruz. Dolaylı vergi yüzde 68. Yüzde 21 herkesin aldığı maaşlarından kesilen vergi. CHP iktidarında vergide adalet gelecek, Mehmet Şimşek istediği kadar dirensin. 226 milyar TL gelir elde etmeye çalışıyorlar. Geçen sene yandaş müteahhitlerin 660 milyar TL kesinleşmiş vergisini mücadele etti. 226 milyar için emeklinin, emekçinin, çiftçinin, esnafın boğazına çökecekler.

Peki ne yapacağız? Anlattık ama anlamadılar. O zaman hepinizi 30 Haziran günü emeğin başkenti Kocaeli'ne bekliyoruz. Asgari ücrete, emekli maaşına, çaya buğdaya zammı söke söke almak için bütün geçinemeyenleri Kocaeli'ne bekliyoruz."

Bahçeli'ye geçmiş olsun dileği

Grup toplantısı çıkışı gazetecilerin Bahçeli ile ilgili sorusunu yanıtlayan Özel, "Kendisine geçmiş olsun diliyorum. Konuşmada MHP ile ilgili kısmı da o yüzden atladık. Acil şifalar diliyorum" dedi.

OVP'deki kur tahmini daha düşük gerçekleşecek

Alaattin AKTAŞ

26 Haziran 2024 Çarşamba

2024-2026 dönemi orta vadeli programı oluşturulurken bu yılın ortalama dolar kuru 36.78 düzeyinde varsayıldı. Orta vadeli programlarda da, başka metinlerde de bir dolar kuru zikredilmez, görünürde resmi bir tahmin yapılmaz ama örtülü bir kur tahmini vardır. Bu tahmin de yıl sonu için değil yıl ortalaması için yapılır; işte o tutar da bu yıl için 36.78'di.

Yılın ilk yarısı geride kaldı sayılır ve altı ayın ortalama dolar kuru 31.50 oldu. Ay sonuna kadarki kısa sürede oluşacak tutar bu 31.50'yi çok az yukarı çekebilir.

Yıl ortalaması için varsayılan tutar belli, yılın ilk yarısındaki gerçekleşme belli; şu durumda ikinci yarıda ne beklenmesi gerektiğini söylemek çok kolay. Düz mantıkla basit bir hesap yapınca vardığımız sonuç şu:

*** İlk yarıdaki 31.50'lik gerçekleşmeden sonra yıl ortalaması olan 36.78 için ikinci yarıdaki ortalama dolar kurunun 42 lira olması gerekiyor.**

*** Bugünlerdeki dolar kurunu 33 lira olarak alırsak ve ikinci yarıdaki ortalamanın 42 lira düzeyinde oluşacağını varsayarsak, yıl sonu kuruna ilişkin bir tahminde de bulunabiliriz, o da 50-51 lira civarı olur.**

Şimdi bunları yazdım diye hemen kur tahmini yaptığım sonucuna varılmasın. O benim işim değil! Ben kur tahmini yapacak kadar öngörü sahibi değilim, onu "uzmanlarına" bırakıyorum.

Benim yaptığım çok basit matematiksel bir işlem... Yalnızca orta vadeli programda yer alan varsayımlardan hareketle ne öngörüldüğünü ama bunların niye gerçekleşmeyeceğini irdeliyorum, hepsi o kadar...

Sevinmeyin, olmayacak!

Aktardığım ikinci yarı ortalamasına ilişkin 42 ve yıl sonuna ilişkin 50-51 liralık tutarlar “Kur artmalı” lobisinin ve nedenini hâlâ anlayamadığım biçimde kur artınca mutluluk duyacak ama bundan aslında çok zarar görecektir geniş bir kitlenin çok hoşuna gidecek.

Ama yok, o kadar heveslenmeyin! Türkiye’de bazen hedefler olumlu yönde de sapma gösterir. Bu yılın kur varsayımı da onlardan biri olacak.

Olağanüstü gelişmeler yaşanmadığı takdirde dolar kurunun ne yılın ikinci yarısındaki ortalaması 42 lirayı bulacak, ne de yıl sonundaki düzeyi 50-51 lirayı.

Ama yine bir kez daha altını çiziyorum; olağanüstü gelişmeler yaşanmadığı takdirde... Bu gelişmeler yurt dışı kaynaklı olabileceği gibi yurt içinde faiz indirme iştahının yeniden kabarmasından da kaynaklanabilir. Ayrıca ekonomi yönetiminde birden köklü değişikliklere gidilmesi gibi bir durum da olağanüstü gelişmelere yol açabilir.

Ben normal gidişatta kayda değer bir değişiklik olmayacağı varsayımıyla bu görüşü dile getiriyor ve doların ikinci yarı ortalamasının 42 lira olmayacağını, yıl sonunda da 50 lirayı aşmayacağını söylüyorum.

Şu durumda yıl ortalaması 36-37 olmaz

Şimdi tersinden gidelim. Yıl ortalamasındaki düzeyin orta vadeli programda öngörülen 36.78 olabilmesi için ikinci yarı ortalamasının 42’ye çıkması gerekiyorsa ve bu düzey pek mümkün görünmüyorsa, demek ki 36.78 de gerçekleşmeyecektir.

Aklınıza gelen soruyu galiba tahmin ediyorum:

“Yılın ikinci yarısındaki ortalama 42 olmazsa kaç olur, daha da önemlisi yıl sonu 50-51 olmazsa hangi düzey görülür?”

Keşke bilsem! Hem bunları bilen olduğunu da pek sanmıyorum.

12’den 51’e çıkılır mı?

12 ve 51 ne mi, hemen söyleyeyim...

12, yani yüzde 12 doların ilk altı aydaki artışı.

51, yani yüzde 51 de eğer yıl sonu 50 olursa, doların ikinci yarıda kaydedeceği artış.

Şimdi siz söyleyin; 12’den 51’e çıkılmasına izin verilir mi?

Eldeki en önemli malzeme terk edilir mi?

Hani enflasyonla mücadele ediliyor ya...

26.06.24

Bunun için de öncelikle talebin kısılmasına çalışılıyor ya...

Enflasyonla mücadelede ikinci ve en önemli araç Türk parasının reel olarak değer kazanması ya...

Şimdi, ilk altı ayda TL'ye reel değer kazandırma konusunda çok hassas davranıldı ve amaç doğrultusunda başarılı da olundu. Uzun vadeli durum bir yana, bu yılın ilk yarısında kur yüzde 12 artarken enflasyon muhtemelen yüzde 25 dolayında gelecek. Bu makasın niye açılmak istendiği çok açık.

Doğru ya da yanlış, böyle bir politika güdüldüyorken yılın ikinci yarısında tam tersi yapılır, buna göz yumulur mu?

Dolayısıyla üstüne basa basa bir kez daha belirteyim:

“Normal koşullarda dolar kuru ikinci yarı ortalamasında 42 lirayı bulmaz, yıl sonunda 50-51 liraya çıkmaz, dolayısıyla da 2024 yılı ortalamasında orta vadeli programda öngörülen 36.78 düzeyine ulaşmaz ve daha düşük gerçekleşir.”

Bütçede aslan payı faize

Naki BAKIR

26 Haziran 2024 Çarşamba

Merkezi yönetim bütçe harcamalarının dağılımı (Ocak-mayıs; Milyar TL)					
	Harcama	Pay (%)	Değ. (%)	2024 Ödeneği	2024 Ödeneği
Hazine Varlık ve Yükümlülüklerinin Yön. (Faiz)	481,5	13,0	96,9	1.284,9	37,5
Sosyal Güvenlik	432,3	11,6	85,0	1.237,2	34,9
Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesi	290,3	7,8	102,2	901,2	32,2
Tedavi Edici Sağlık	253,1	6,8	156,7	573,0	44,2
Temel Eğitim	229,2	6,2	123,4	584,5	39,2
Toplum Güvenliği	198,7	5,4	120,2	477,7	41,6
Ulusal Savunma ve Güvenlik	176,5	4,8	83,1	618,5	28,5
Yükseköğretim	144,5	3,9	109,5	379,4	38,1
Tarım	142,3	3,8	123,5	294,1	48,4
İstihdam	132,9	3,6	151,5	238,1	55,8
Ortaöğretim	126,8	3,4	114,1	335,9	37,7
Şehircilik ve Risk Odaklı Bütünl. Afet Yön. (Deprem)	111,5	3,0	61,1	906,5	12,3
Yönetim ve Destek Programı	110,0	3,0	90,2	337,1	32,6
Yoksullukla Mücadele ve Sosyal Yardımlaşma	99,3	2,7	31,4	280,0	35,5
Enerji Arz Güvenliği, Verimliliği ve Enerji Piyasası	98,2	2,6	32,1	535,4	18,4
Hukuk ve Adalet	93,5	2,5	119,5	201,7	46,3
Koruyucu Sağlık	71,3	1,9	104,3	203,1	35,1
Karayolu Ulaşımı	68,9	1,9	23,4	253,2	27,2
Engellilerin					

Merkezi yönetimin ilk beş aydaki bütçe harcamalarının yaklaşık üçte biri faiz ödemesi, sosyal güvenlik ve yerel yönetimler olmak üzere üç alana giderken, deprem hasarları ve depremzedelere yönelik harcamaların toplamdaki payı sadece yüzde 3'te kaldı. Deprem için bütçeye konulan 1 trilyona yakın ödeneğin beş ayda sadece yüzde 12,3'ü kullanıldı.

Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre ocak-mayıs döneminde Hazine yardımları ve Düzenleyici ve Denetleyici Kurum (DDK) gelir fazlalarından elde edilen aktarmalar hariç toplam merkezi yönetim bütçe giderleri geçen yılın eş dönemine göre yüzde 97,9 artışla 3 trilyon 712,1 milyar lira oldu. Böylece bütçe yasası ile alınan 11 trilyon 89 milyar liralık yıllık ödeneğin yüzde 33,5'le üçte birlik bölümü ilk beş ayda harcandı.

En büyük kalem faiz

Beş aylık bütçe harcamalarının “Program Sınıflandırması”na göre dağılımında, 98 ana harcama alanı içinde en büyük payı “Hazine varlıkları ve yükümlülüklerinin yönetimi” giderleri aldı.

Beş aydaki toplam bütçe harcamasının 481,5 milyar liralık bölümü bu alana gerçekleştirildi. Bu harcamaların da 475,1 milyar lira ile tamamına yakını, iç ve dış borç faiz ödemeleri oluşturdu. Geçen yılın eş dönemine göre faiz ödemeleri yüzde 99,8, toplam Hazine varlık yükümlülük yönetimi giderleri yüzde 96,9 arttı.

Faiz ödemelerinin toplam bütçe giderleri içindeki payı yüzde 12,8, toplam Hazine varlık ve yükümlülüklerinin yönetimi giderlerinin payı yüzde 13 olarak gerçekleşti. Bütçede 1 trilyon 284,9 milyar lira olarak bu alana ayrılan yıllık ödeneğin yüzde 37,9’u beş ayda kullanıldı.

Sosyal güvenliğe 432 milyar

Geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 85 artışla 432,3 milyar liraya ulaşan sosyal güvenlik giderleri, bütçede faizden sonra ikinci en büyük harcama kalemini oluşturdu. Söz konusu giderler beş aylık toplam harcamada yüzde 11,6 pay aldı. Yılın tümü için ayrılan 1 trilyon 237,2 milyar liralık sosyal güvenlik ödeneğine göre beş aylık kullanım yüzde 34,9’a ulaştı.

Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğ.	55,8	1,5	108,1	135,6	41,1
Toprak ve Su Kaynaklarının Kullanımı ve Yönetimi	41,2	1,1	149,4	120,7	34,1
20 Programın toplamı	3.357,7	90,5	96,6	9.898,0	33,9
Diğer 78 program	354,2	9,5	112,1	971,9	36,4
Program Dışı Giderler	347,5	9,4	129,5	1.261,5	27,5
Hazine Yardımları ve DDK Gelir Fazlaları	-347,4	-9,4	130,9	-1.042,4	33,3
M. Y. Bütçesi	3.712,1	100,0	97,9	11.089,0	33,5

Bütçede üçüncü büyük harcamayı, yerel yönetimleri güçlendirme programı kapsamındaki giderler oluşturdu.

Söz konusu giderler geçen yılın eş dönemine göre yüzde 102,2 artışla 290,3 milyar liraya ulaştı, beş aylık toplam bütçe harcamasının yüzde 7,8’lik bölümü bu alan gitti. Yıllık 901,2 milyar lira olan yerel yönetimleri güçlendirme ödeneğine göre harcamalarda beş aylık gerçekleşme yüzde 32,2 oldu.

Böylece ilk beş ayda faiz, sosyal güvenlik ve yerel yönetimler olmak üzere üç alana yapılan harcamaların toplam bütçe giderleri içindeki payı yüzde 32,4'e ulaştı.

Ocak-mayıs dönemindeki merkezi yönetim bütçe giderlerinden tedavi edici sağlık programı 253,1 milyar lira ile yüzde 6,8, temel eğitim 229,2 milyar lira ile yüzde 6,2, toplum güvenliği 198,7 milyar lira ile yüzde 5,4, ulusal savunma ve güvenlik 176,5 milyar lira ile yüzde 4,8, yüksek öğretim 144,5 milyar lira ile yüzde 3,9, tarım 142,3 milyar lira ile yüzde 3,8 pay aldı. İlk beş aydaki bütçe harcamalarında daha sonra 132,9 milyar lira ve yüzde 3,6 payla istihdam, 126,8 milyar lira ve yüzde 3,4 payla orta öğretim harcama programları geldi.

Depreme düşük harcama

Tamamına yakını deprem hasarlarının giderilmesi, deprem konutları yapımı gibi depremzedelere yönelik çeşitli harcamalar için olmak üzere bütçenin "şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi programı"na yıllık 906,5 milyar lira ödenek konulmuştu. Bu alana bu yıl ocak ayında 1,1 milyar, şubatta 10,5 milyar, martta 31,4 milyar, nisanda 25,7 milyar, mayısta 42,7 milyar lira harcandı. Yılın ilk beş ayında bu program kapsamında yapılan toplam harcama 111,5 milyar lira oldu. Buna göre beş ayda yıllık ödeneğin sadece yüzde 12,3'ü harcandı. Deprem harcamalarının beş aylık toplam bütçe harcamaları içindeki payı sadece yüzde 3 düzeyinde gerçekleşti. Deprem giderleri, bütçede harcama büyüklüğüne göre 98 program içinde 12'nci sırada yer aldı.

Merkezi yönetim bütçesinde geçen yıl ocak ayında sadece 0,5 milyar lira olan şehir-cilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi harcamalarının tutarı, 11 ili etkileyen Kahra-manmaraş ve Hatay merkezli büyük depremlerin yaşandığı ilk ay olan şubatta 31,9 milyar liraya çıkmış, izleyen dönemde projelerin seyrine göre harcama tutarı değişirken, en büyük aktarım 645,9 milyar lira ile aralık ayında gerçekleşmiş ve yılın tümündeki toplam harcama 894,9 milyar liraya ulaşmıştı.

Bütçenin yüzde 91'i 20 alana

Yılın ilk beş ayında yönetim ve destek programına bütçenin yüzde 3'ü oranında 110 milyar, yoksullukla mücadele ve sosyal yardımlaşmaya yüzde 2,7'si oranında 99,3 milyar, enerji arz güvenliği, verimliliği ve enerji piyasası için yüzde 2,6'sı oranında 98,2 milyar, hukuk ve adalet programına yüzde 2,5'i oranında 93,5 milyar, koruyucu sağlığa yüzde 1,9'u oranında 71,3 milyar, kara ulaşımına yüzde 1,9'u oranında 68,9 milyar, engellilerin toplumsal yaşama katılımı ve özel eğitim için yüzde 1,5'i oranında 55,8 milyar ve toprak ve su kaynaklarının kullanımı ve yönetimine toplam giderin yüzde 1,1'i oranında 41,2 milyar lira harcandı.

Böylece harcama büyüklüğüne göre ilk 20 programa toplam harcama 3 trilyon 357,7 milyar liraya ulaştı. Diğer 78 programa beş ayda yapılan toplam harcama ise 354,2 milyar lira oldu. Beş ayda program dışı giderler de 347,5 milyar lira olurken, 347,4 milyar liralık Hazine yardımları ve DDK gelir fazlası ile 3 trilyon 712,1 milyar lira olan

toplam bütçe giderinin yüzde 90,5'ini ilk 20 alana, yüzde 9,5'ini diğer 78 alana yapılan harcamalar oluşturdu.

Ödenek kullanımında 1'inci Cumhurbaşkanlığı

İlk beş ayda, program sınıflamasına göre 98 harcama alanı içinde en yüksek ödenek kullanımı Cumhurbaşkanlığında gerçekleşti. Yıllık 5,4 milyar lira olan yıllık ödeneğin yüzde 77,5'i oranındaki 4,2 milyar liralık bölümü beş ayda harcandı. Yıllık ödeneğe göre beş ayda gerçekleşen harcama oranında bu alanı yüzde 58,3'le stratejik yönetim ve kaynak tahsisi programı, yüzde 57,1'le kamu gelirleri yönetimi, yüzde 57 ile turizmin geliştirilmesi, yüzde 55,8'le istihdam ve aynı oranla hayat boyu öğrenme programları izledi. Ödenek kullanım oranında daha sonra yüzde 54,7 ile finansal sistemin geliştirilmesi ve sigortacılık, yüzde 54,6 ile ticaretin düzenlenmesi, geliştirilmesi ve kolaylaştırılması, yüzde 50,1'le dış politika, yüzde 49'la sporun geliştirilmesi ve desteklenmesi, yüzde 48,7 ile milli kültür programları ve yüzde 48,4'le din hizmetleri ve yaygın din eğitimi geldi.

“Kredi sıkılaştırmak” doğru politika mı? (1)

Ferit Barış PARLAK

26 Haziran 2024 Çarşamba

Kredi sıkılaştırmanın araçlarından olan Zorunlu Karşılık Oranı...

Çoğunluğun düşündüğü gibi, “fiyat istikrarı”nı da sağlayan bir araç mıdır?

Banka ve diğer finansal kuruluşların bilançolarını mevduatlar, krediler, varlıklar oluşturuyor...

Bu yükümlülükler karşılık da Merkez Bankası’nda (TCMB) rezerv tutma zorunlulukları bulunuyor...

Miktarı gösteren oran ise yasal olarak belirleniyor...

Ve buna “Zorunlu Karşılık Oranı” deniyor...

Bu oran...

Yükümlülükler, vadesine ve para birimine göre ayrı ayrı belirlenebiliyor...

Ve bu oran...

Para politikasının aracı olarak da kullanılabiliyor...

26.06.24

Örneğin TCMB...

Politika faizini yüzde 50 seviyesinde sabit tuttuğu gün, parasal aktarım mekanizmasını desteklemek adına zorunlu karşılık adımı da atmıştı...

Açıklamasına göre, ilave sterilizasyon da sağlamıştı...

Ne yaptı?

Kısa vadeli TL mevduat için zorunlu karşılık oranını yüzde 8'den yüzde 12'ye, uzun vadeli mevduat için ise sıfırdan yüzde 8'e çıkardı...

Kısa vadeli KKM'de zorunlu karşılık oranı yüzde 25'ten yüzde 33'e, uzun vadeli KKM'de ise yüzde 10'dan yüzde 22'ye çıkarıldı...

VELHASIL

Talep yönlü düşünülüyor ve deniyor ki:

“Zorunlu Karşılık Oranı artınca, bankaların kullandırabileceği kredi miktarı azalacak...

Kredi azalınca, harcama ve talep düşecek...

Bu yolla fiyatlardaki yükseliş hızı düşecek ve/veya düşüş süreci başlayacak...”

Ya fiyat istikrarının sürdürülebilirliğinin temeli olan mal/hizmet arzı?!

Ya ekonominin temeli olan üreticinin finansman ihtiyacı?!

(Yarın: Kredi sıkılaştırmakla değil, üretim/verimlilik artırmak/israf azaltmak için safları sıkılaştırmakla sağlanır fiyat istikrarı...)

Abdulkadir Selvi

Erdoğan normalleşme süreci için ne dedi

YEREL seçimlerden sonraki en önemli siyasi gelişme Cumhurbaşkanı Erdoğan ile CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in başlattığı normalleşme süreciydi.

Toplum tarafından desteklenen süreç, yeni siyasi dengeler oluşturdu. Özgür Özel'in Ekrem İmamoğlu, Kemal Kılıçdaroğlu ve Mansur Yavaş'tan bir adım öne çıkmasını sağladı.

Kemal Kılıçdaroğlu döneminde yaşanan gerginlik yerini yumuşamaya bıraktı.

Ama bu süreçte iki cephede iki önemli gelişme yaşandı.

1- Normalleşme süreci

2- Cumhur İttifakı'nın geleceği

YOL KAZASI

Normalleşme sürecinde bir yol kazası yaşandı. Özgür Özel'in, Devlet Bahçeli'ye, "Kimse suç ortağını bize doğru itelemesin" demesi AK Parti'de çok büyük bir tepkiye neden oldu.

AK Parti sözcüsü Ömer Çelik, "Genel merkeze geldiğinizde bir suç merkezine mi gelmiş oldunuz?" diye sordu. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Bizim iadeyi ziyaretimizi hazmedemediler" diye tepki gösterdi.

NORMALLEŞME SÜRECİ BİTTİ Mİ?

Cumhurbaşkanı Erdoğan, yılların verdiği siyasi tecrübe ile normalleşme sürecinin "Kelebek ömürlü olmaması" uyarısında bulunmuştu. Ancak Özgür Özel'in talihsiz

açıklaması nedeniyle normalleşme süreci hasar aldı. Siyasetteki yumuşamaya karşı olanlar bu gelişmeler karşısında ellerini ovuşturmaya başladı.

CUMHUR İTTİFAKI NE OLACAK?

Cumhurbaşkanı Erdoğan İspanya yolundayken, MHP Lideri Bahçeli'nin, yaptığı sert açıklama ile bu kez gözler Cumhur İttifakı'na çevrildi.

Bahçeli, iki mesaj verdi.

1- 'MHP, normalleşmenin önünde bir bariyer olarak görülüyorsa gereğini yerine getiririz' dedi. Yani çekilebileceklerini söyledi.

2- 'AK Parti ve CHP arasında geniş tabanlı bir ittifak kurun' diye rest çekti.

AK PARTİ CEPHESİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Madrid yolundayken yapılan bu açıklama üzerine AK Parti kadrolarına, "Cumhur İttifakının arkasında dimdik durduğumuzu gösteren açıklamalar yapın" talimatını verdi. Önce Ömer Çelik ardından da Cumhurbaşkanı Erdoğan, Cumhur İttifakı'nın güçlü bir şekilde yoluna devam edeceği yönünde açıklamalar yaptı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, yerel seçimlerden sonra yumuşama sürecini başlattı ama hiçbir zaman başka bir ittifak arayışı içinde olmadı. Hele hele Cumhur İttifakı'nı bozmak gibi bir düşüncesi yoktu. Önceki gün yapılan MYK toplantısında da "Cumhur İttifakı yoluna devam edecektir" diye bu gerçeğin altını çiziyor.

'Yaşanan bu tartışmalardan sonra Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Bahçeli bugün bir araya gelecekler. Bu görüşme Cumhur İttifakı'nın geleceği açısından önemli görüşmelerden biri diyebiliriz.

GERGİNLİKTEN ÇOK ÇEKTİK

Normalleşme sürecinin Türkiye'nin yararına olduğuna inanıyorum. Bu ülke gerginlikten çok çekti. Demirel ile Ecevit'in 12 Eylül'e giden süreçte cenazelerde tokalaşmadığına tanıklık ettik. Meclis'te şehitlerimiz için yayımlanan ortak bildiriye dahi imza atılmadığı dönemler oldu. Çok değil birkaç ay önce yaşadık bunları. Ama normalleşmenin bu kadar düşmanı olduğunu bilmiyordum. Özgür Özel'in sürece zarar veren açıklamaları da normalleşme karşıtı olanların ekmeğine yağ sürdü.

NORMALLEŞME SÜRECİ DEVAM EDECEK

Buna rağmen Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın normalleşme sürecini devam ettirmek istediğini görüyorum. Erdoğan, pazartesi günü yapılan AK Parti MYK toplantısında aynen şöyle diyor; "Biz normalleşme ve yumuşama sürecini önemsiyoruz. Bizim iyi

niyetimizi istismar ettiler ama buna rağmen normalleşme süreci devam edecektir. Bu noktadan sonra biz bunu kendi yöntemlerimizle devam ettireceğiz.”

NORMALLEŞMENİN İLKELERİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye’nin yararına olduğuna inandığı için normalleşmenin devam edeceğini söylüyor ama orada, “Kendi yöntemlerimizle devam ettireceğiz” diye bir cümle var. Kendi yöntemleri ne?

Erdoğan, bir anlamda normalleşmenin anayasasını yazıyor. İlkelerini tayin ediyor. Normalleşmeye Özgür Özel’le diyalogun ötesinde bir misyon yüklüyor. Şu dört ilkede normalleşmenin devam edeceğini söylüyor.

1-Anayasa

2-Dış politika

3-Terörle mücadele

4-Toplumsal barış

Bu değerlere kimsenin itirazı olur mu?

Bu ilkeler etrafındaki normalleşmeye Türkiye’nin ihtiyacı yok mu?

Özgür Özel, ‘İçeride ana muhalefetiz ama yurtdışına çıkınca Türkiye partisiyiz’ demiyor mu? Devlet Bahçeli, Özgür Özel’le görüşmesinde terörle mücadele ve dış politikada Türkiye’nin menfaatleri yönünde tavır koymalarını istemedi mi? Akıl için yol bir.

ERDOĞAN “TÜRKİYE’NİN YARARINA” DEDİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Adı ister yumuşama ister normalleşme olsun biz yolumuza devam edeceğiz. Bu ilkeler doğrultusunda devam edeceğiz. Çünkü biz bunun Türkiye’nin yararına olduğuna inanıyoruz” diyor.

Normalleşme demek, iktidarın da muhalefetin de aynı şeyleri savunması demek değil.

Erdoğan, normalleşmenin ilkelerini belirlerken Özgür Özel’den de normalleşmenin zemini belirleyen önemli bir tarif geldi.

NORMALLEŞMENİN ZEMİNİ

Özgür Özel dün CHP grup toplantısındaki konuşmasında işin tam bam teline bastı. “Sanıyorlar ki bir masada oturunca orada koalisyon, ittifak görüşmesi olur. Onun dışında karşı tarafa el bombası atman lazım. Siyaset bu değil. Siyaset hem müzakere hem mücadele işi” dedi.

26.06.24

Doğru olan budur. İktidar ile muhalefetin biraraya gelip, Türkiye'nin temel meselelerini konuşmasının kime ne zararı var? Diyalogsuzluk bu ülkeye ne kazandırdı?

ÖZGÜR ÖZEL'İN JESTİ

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin rahatsızlanması üzerine CHP Genel Başkanı Özgür Özel, konuşmasında Bahçeli'yle ilgili bölümü yapmadı. Belli ki Bahçeli'nin açıklamalarına sert bir karşılık verecekti. Özgür Özel doğru olanı yaptı. Bunlar siyasette az sayıda tanık olduğumuz ama çok olumlu jestler. Ben buna insani siyaset diyorum.

Esfender KORKMAZ

CHP önerileri doğru ve fakat çok eksiktir

Maliyenin tasarıyı el altından dağıtıp, kamuoyunda tartışması ve eğer kamuoyunun ve muhalefetin tepkisini dikkate alırsa olumlu ve demokratik bir uygulamadır. Bu çerçevede, Mehmet Şimşek'in muhalefetin tepkisini görme beklentisini de aynı çerçevede değerlendirmek gerekir.

CHP öneri götürmeliydi. Götürdü ve fakat eksik götürdü. Krizin yarattığı sorunları götürdü ve fakat krizin nasıl çözüleceğini, hangi politikaların uygulanması gerektiğini tartışmadı. Bu şartlarda zımni olarak AKP'nin uyguladığı para, faiz ve kur politikasını, bütçe politikasını kutsamış oldu.

Gerçekte ise günlük sorunları toplum zaten yaşıyor. Toplumun, üreticinin ve tüketicinin beklentisi CHP'nin bu krizden çıkış politikalarının ne olduğudur. Bu politikalara güven duyması **"bu krizi CHP çözer beklentisine girmesi gerekir."**

CHP'nin önerilerini Genel Başkan yardımcısı 4 başlık halinde açıkladı.

1.Bunlardan ikisi asgari ücrete ve emekli maaşlarına artış yapılması ve ayrıca refah payı da verilmesidir.

Krizin gelir dağılımını bozduğu ve yoksulluğu artırdığı, TÜİK verilerinden de görünüyor. Öneri doğru ve fakat çözüm yolu eksiktir. Bu konuda CHP'nin önerisi şöyle olmalıydı;

İşçi ve işveren sendikaları, bilimsel çevreler ve devlet tarafından bir kurum oluşturulmalı. Bu kurum geçinme endeksi ve asgari yaşam standardı hesaplamalı. Ücret ve maaş artışları (aslında düzeltmeleri) geçinme endeksi veya asgari yaşam standardından hangisi daha yüksekse ona göre ve ayrıca artı büyüme kadar fark verilerek her çeyrek otomatik olarak yapılmalıdır. Bunun için yasa çıkarılmalıdır.

Böyle bir uygulama olursa, siyasi iktidarın popülizm alanı daralır ve özellikle hükümetin çalışanlar üstündeki baskısı da kalkmış olur.

2.Tarımsal desteklerin yasada olduğu gibi GSYH'nın yüzde birine çıkarılması doğru ve yerinde bir uyarıdır.

3.Vergi cennetlerinin açıklanması ve kayıt dışılıkla mücadele önerisi elbette çok doğrudur.

CHP'nin yanlış ve eksikleri vardır;

1. **“Vergide adaletin sağlanması”** önerisi de prensip olarak doğrudur. Ancak eksiktir. Zira Kriz sırasında gelir ve kurumlar vergilerini artırmak krizin ömrünü uzatır. Kriz kronikleşir.

Şüphesiz ki gelir ve kurumlar vergisini artırmanın gelir dağılımını düzeltici etkisi olur. Ancak kriz şartlarında ve yüksek enflasyonla mücadelede bozucu etkisi daha yüksek olur.

Çünkü gelir ve kurumlar vergisi prensip olarak tasarruflardan ödenir. Bu nedenle gelir ve kurumlar vergisini artırmanın toplam talebi kısıcıcı etkisi yoktur. Buna karşılık arzı kısıcıcı etkisi olur. Yabancı ve yerli yatırımlar daralır. Mal arzı daralır, yerine ithalat talebi artar döviz sorunu tırmanır. Ya da mal arzı daralır ve fiyatlar artar.

2.**Vergi harcamalarının kısılması** ile eğer yatırımların, yerli ve yabancı sermayeye verilen destekler kast ediliyorsa, bu da çok yanlıştır. Türkiye ithal ettiği ara malını içerde üretmeden ve hizmet sektörü dışında sanayide toplam üretimde artış sağlamadan, doğrudan yabancı yatırım sermayesi çekmeden, cari açıktan, kur şoklarından ve yüksek enflasyondan kurtulamaz.

3. Genel olarak ve CHP'nin söylediği **tüketici kredilerinde faiz oranları** enflasyonun birkaç puan altındadır. Yani reel faiz yoktur. O zaman faizlere yüksek demek doğru değildir. Tüketici ve ihtiyaç kredilerinde faizi konuşmak yerine, devletin hane halkına yardım I ve II adı altında dağıttığı desteklerin partili militanlar yerine düşük gelir gruplarına dağıtılması, vatandaşa ucuz kirayla konut sağlanması veya kira yardımı yapılmasını önerebilirdi.

En büyük eksik, bu görüşmede CHP'nin **“Türkiye bu krizden nasıl çıkar?”** tezinin olmamasıdır.

Krizden çıkışın demokratik ve hukuki altyapısı yoktur. Bu altyapıyı düzeltmek uzun zaman gerektirir. Kısa dönemde bir İstikrar programı yapmak şarttır. Bu programda, reel faiz, bütçede yatırımlar dışında tasarruf, aramalı ve hammadde ithalatında, ithal ikameci politikalar öncelikli araçlar olmalıdır.

Siyasi öncelik de, 10 milyondan fazla sığınmacının gönderilmesi olmalıdır.

İbrahim Kahveci

Kutsal İttifak'ın kusursuz işleyen o programı

AK Parti sözcüsü Ömer Çelik, Yalçın Karatepe ve Mehmet Şimşek görüşmesi üzerine “Ekonomi yönetimimiz ne yaptığını biliyor, öngördükleri takvim **kusursuz işliyor**” dedi.

Kusursuz işliyor dediği o şey ekonomi programı.

Allah aşkına biri sorsa veya kendi içinde vicdanında sorsa: 3 yıl önce Nureddin Nebati ve Şahap Kavcıoğlu'da bir ekonomi programı uygulamıştı. O ekonomi programı Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ve Saray danışmanlarının fikirleri ile oluşmuştu. O program da kusursuz mu işlemişti?

Mehmet Şimşek kime ve kimin o saçma sapan fikirlerine karşı “*rasyonel zemine döneceğiz*” demişti. Sahi kimdi o irrasyoneller?

O günlerde uyarıda bulunan Ülkemizin saygın iktisatçılarını “mandacı, hain, dış güçlerin adamı vs” diye suçlayan kendi partisi ve kendileri değil miydi?

Şimdi gelelim **kusursuz işleyen o programa...**

Yıl 2014 ve sonrası...

Kusursuz işleyen ve MHP ile beraber oluşturulan **Kutsal İttifak** ile sonrası daha da güçlü şekilde işleyen o program neymiş?

Mesela 2014 yılında dolar/TL 2,2 liralarda seyrediyormuş; şimdi 33 liraya dayanmış.

Mesela toplumun yüzde 60'ı mutlu iken şimdi **mutluluk oranı** yüzde 40'lara düşmüş Mesela toplumda **umutluyum diyenler** yüzde 32'lerden yüzde 23'lere gerilemiş. Çok karamsarım diyenler ise yüzde 12'lerden yüzde 26'lara fırlamış.

Ülkedeki karamsarlık aileyi çökertmiş ve yılda 600 bin olan **evlenme sayısı** nüfus artmasına rağmen 565 bine düşmüş. Ve yine yılda 130 bin olan boşanma sayısı 172 bine fırlamış.

O karamsarlık aile içinde öyle çökmüş ki aile başına yeni **doğum oranı** 2,20'den 1,51'e kadar düşmüş ve yılda **doğan bebek sayısı** 1 milyon 350 binden 958 bine gerilemiş.

Ama ülkede sadece doğan bebek sayısı düşmemiş. Bu ülkede doğmasına rağmen bu ülkede yaşamak istemeyenlerin sayısı da hızla artmış ve **en iyi eğitilmişler ülkeyi birer birer terk etmeye başlamış**.

Reis de "giderlerse gitsinler" demiş zaten.

Ekonomik ve sosyal çöküş neyle gelmiş: Elbette **yolsuzluk artışı** ile. Türkiye dünya yolsuzluk sıralamasında AK Parti ile 50-60 sıralarından 70'lere gelmişti zaten ama asıl büyük fırlama 2014 sonrası yaşanmış ve Türkiye yolsuzluk liginde artık 115. Sıraya kadar ilerlemiş.

Büyük başarı sağladığımız bir başka şey de **göçmenler** olmuş. Bugün Avrupa'dan daha fazla kısa sürede göçmen barındıran ülke Türkiye olmuş.

Kısaca ülkede doğanlar azalmış iyi eğitilmişler azalmış ama göçmen sayısı patlamış. Ve buna da Türkiye Yüzyılı gibi bir kılıf uydurmuşuz.

Bir de yerinde sayan göstergemiz var: O da **ülkenin teknolojik seviyesi**. Bilimi-teknolojiyi o kadar güzel durdurmuşuz ki 2007 yılından bugüne ihracatımızdaki teknoloji payı aynı yerde sayıyor. Yüzde 40 orta ve yüksek teknoloji ürünleri iken yüzde 60 hala orta-düşü ve düşük teknoloji ürünleri. Bu ne anlama geliyor dersiniz hemen söyleyeyim: **Kalıcı fakirlik**.

Özetleyelim mi?

Bilimi durmuş, eğitimi çökmüş, ekonomisi bitmiş ve umutları sönmüş bir ülke... Ve de dışarıdan hızla vasıfsız göç alarak demografik yapısı daha da bozulan ülke...

Acaba Kutsal İttifak'ın kusursuz işleyen programı ne olabilir?

Türkiye Yüzyılı dediklerinde siz ne anladınız? Mesela 2024 yılında emeklileri süründürdüklerinde bu yılı "Emekli Yılı" ilan etmişlerdi ya... Sizce işaret ne olabilir?

Sizce kusursuz işleyen o gizli program nedir?